

ERIKKEL ÁLLOK ÉJSZAKA A KITÁRT ABLAKBAN, MELYBŐL A JESENÍKY-HEGYSÉG CSÚCSAI LÁTSZANAK ÉS A KERTI FÁK

Látod azokat a csillagokat?
Időtlen idők óta ragyognak
a soha föl nem virradó holnapokig.
„Én csak egyetlen egyet látok,
azt is kihunyóban.”

A távolságon nem érdemes töprengeni
a távolságban nincs idő
örökkévalóság van benne
mely farkasszemet néz velünk
minden reggel és minden nap

A távolság nem káprázat
a távolság nem álom és nem árnyék
„A távolság az, ami közted
és köztem van.”

(Jeseník, 1949)

¹ A „cseh Pasolini”. Életében mindössze négy verskötete, és egy novelláskötete jelent meg. Erős szociális érzékenységgű, egyszerre kitérülködően erotikus és istenkereső költészete nehezen találta meg a helyét a szocialista Csehszlovákia irodalmi palettáján. Egy fiúprostituált végzett vele: halálát verseiben többször is megjövendölte. A legenda szerint levágott fejét a Moldvába dobták. Ez a történet azonban csak az Orpheusz-mítosz analógiájára kialakuló Kopic-mítosz része. Az itt közölt versek a hagyatékban fellelt vagy publikálatlan verseket tartalmazó *Bakelitovj svět (Bakelitvilág, 2010)* és a költő második *Přicházíš (Érkezel, 1974)* című kötetből valók.

és a vénasszony rám uszította
a vérszomjas kutyákat
a vérszomjas kutyákat és az ütődött fiát

a kutyákat megúsztam
de a másikat, jaj, nem sikerült

És közben rettenetes rémtörténetek keringtek
a falu megbotránkozott

Fogtam a kenyeret és így szóltam a vénasszony fiához:

menjünk innen és hagyjuk itt nekik az összes
galambszárnyal eltakart kecsketejbe merült naplementét

megkönnyített lépteink ásítanak –
együtt kell lefeküdnünk csengetés nélkül

apáink meg csak fulladjanak meg saját dühüktől

Sokáig vártam a válaszra –
de közben a fiú meghalt a félelemtől.

(1950)

BOKSZOLÓK EGY NYÁRI NAP ALKONYÁN

18 Én lelkem, új, különös élet vár rád, új barátok.
Hólyagos nyelv, erős ajak, szétömlő folyó.
Nyáréjszakák mesés csődörei, hallgatásba merülve
remegtek a színek illanó felhőinek árnyékában...

A szőr áradata az izmos szeméremtosten egyesül, fehér hattyú,
holtan mosolyog bele az ősz boltíves leveleibe,
– borzas tekintetük köröz akár a kóbor madaraké a berkenye
körül és áldozatukra lesnek az elindulók ütemében

Ti, kővonalas fiatal testek, mosolyok rándulásai,
mint az igézők képei dermedten meredtek bele az örökkévalóság mozgásába!
És nekünk, akik ifjan omlunk habjaitokba,
a halál borongós, misztikus zenéjét varázsoljátok ide...

(Brno, 1953. június 3.)

A Marx utcai nyári ring első sorában ülve írtam este nyolckor, a mérkőzés megkezdése előtt. A levegő sűrű és édes. Lenge szél. A szemközti házból New Orleans-i jazz hangjai szűrődnek ki. A sárga és a piros szín dominál, a mérkőzésre kész serdülő fiúk teste szerte a ring körül. Mielőtt elindultam volna a mérkőzésre, a rádióban Csajkovszkij hatodik szimfóniájának zárlatát hallottam.

VERSSOROK LIBORHOZ

19

Egyedül lenni annyit tesz, mint mások
megértésétől elszigetelve élni.
Szerelmeink, érzelmeink históriája
szívélyes pokol, mert el van szigetelve. Másoktól.

Igen, tőlük. Az ő megértésüktől.
Ítéltük lehetőségétől. Attól a képességtől,
hogy beleéljék magukat a sorsunkba. Máshogy nem
ismerhetik meg az éj valódi magányát. Az az Endymion

csak bennünk él... Libor, barátom,
húsz évvel vagy fiatalabb, dühödben majdnem
betörted a házunk kapuját. Kővel dobtad be
az ablakot, csak azért, hogy láthass.

A városban, mely rejtett gyűlöletével, idegenségével
fojtogat, nehéz és beteg a lélek álma,
csibészes fejed láttán pihen csak meg,
virággal szórnám be, kiformálnám az örökkévalóságnak,

de ezt úgysem értenéd. Ez a pokol az én poklom,
az elkárhozottak kiáltozásait mosolyod mérsékli,
ó, motoros angyalok, kész Hölderlin-vers
lenne, ha brutálisan megfojtanál.

(1970. 10. 25.)

BARÁTOM, A SZALONOK KÖLYÖKOROSZLÁNJA

20 Egészen különös: ennyi év után még senki
nem nyújtotta be *neked* a számlát... Soha, sehol,
semelyik borozóban vagy vendéglőben sem a három közül...
Alighanem azt hiszik, az apád vagyok,

de ez nem azt jelenti, hogy fizetnem is kell helyetted?!
Ó, igen... Éjjel két óra tájban, amikor kis híján meghalok
az iszonytató gyógyszerek hatása alatt, váratlan villám
fésüli át az időt, megszólal a hamisítatlan létezés, a hangod...

Cirkusz érkezik... És a te aranygombjaid, kék zakód,
merengő fekete szemed... Ha nem tévedek,
tizenhat évesen már kiraboltál egy vonatot...
De sajnos, a bőrröndnyi arany épp nem volt rajta.

Nőid listája végtelen hosszú... Pincérnők, ápolónők,
testes szókék, cingár feketék... Te jószágos ég,
hogyan lehet, hogy mindet elhagyod értem?
Mit adhatok neked? Pár élcet? Intelligenciát? Viccet?

Hidd el, ez mind értéktelen... Csak te,
te érsz valamit, aki élsz, aki létezel, aki lélegzel...
És amikor éjjel arra várok, hogy mikor *végzel velem*,
(noha tudom, hogy képtelenség...), tisztában vagyok veled,

hogyan egy fiatal, életveszélyes szörnyeteg fekszik mellettem, aki szeret.

ANTIK TENGER

21

A valódi arc a homok surrogásában alszik,
a pusztaságban, mely hotelokkal, fényekkel teli...
Nincs benne felesleg, s ebben az ürességben tűnik el az ámulat
a szétroncsolt szobor öntvénymása előtt

Az egykori táj örökre magányos,
föld, mely új és tiszta,
a márványtorzók nehezen lélegeznek, nyirkos ujj
temette, takarta be őket és mindet elnyelte a tenger

Eltűnik az öröm platóni Diszkoszvetője!
Eltűnik az emberi emlékezetből is, és zeng,
zeng a fiú dala a parton –
a málatag domborműre könnycsepp hull

Az utolsó tengeri vihar tanúi vagyunk
de lelkünk is viharzik, a villódzó neonok
túlzúgják a fellegek időtlen, sötétlila fényét,
és a szerelem helyén – létünk árnya...

(1971. VI. 22.)

LUBOŠ ÁLLATKERTJE

22 Luboš barátomnak
van egy vaskos könyve
telis-tele fényképekkel

Úgy hívja: „Az én állatkertem”

Csupa naiv szőke cicababa
dörzsölt huligán
zsenge szüzike
lányok ajkukon sápadt mosoly

Borzalmas elképzelni ezt a kölyök don juant
ahogy csókolja a csintalan ajkakat
minden egyes éjjel
ahogy ezek a lánytestek
megadóan omolnak a fiú
hófehér izmai alá

Kurva sok munka
lehet ezt így összehozni

Egyszer aztán Luboš morcosan panaszkolta:
„Már megint elvették a zsaruk!”

De elég volt pár hét
és telt és telt az új ablum

Amikor hajnali háromkor
csörög a telefon és én félhülyén kitértorgok
a gyógyszerek hatása alatt ajtót nyitni Lubošnak –
ő még abban a térben él
melyet az imént hagyott el.
A twist ritmusában rázkódik a szobámban
és észre se veszi

Büntetésből felteszem neki
Beethoven harmadik szimfóniáját.

Szenved.
De nem tehet semmit.
Késő:
késő éjszaka van.

És amikor reggel megkérdezem:
„Engem is egyszer
beveszel az állatkertedbe?”

és ez a kis bűnöző
miközben a fotómat
egy gömböc szőkeség arca mellé ragasztja
váratlanul elmosolyodik és így szól:
„Naná!
Te leszel Kiki
A majom!”

- - -

Régóta nem láttam
Lubošt.

Egy öregasszony akart eltenni
láb alól valahol Dejvicében.
Öt évet kapott.

MITŐL FÉLTEK, URAK?

24 Naponta hallom: minek írni a halálról,
ha az élet úgylis örökkévaló? És a halál –
talán nem ugyanannyira örökkévaló mint az élet?
A halál kiteljesíti a létet, értelmében

világosan mutatkozik az egész élet értelme,
vagyis ő maga a lét próbaköve...
Gondolkodnánk-e a létről egyáltalán,
ha nem létezne halál? Üres naivitás...

Saját nyomorúságodba dugod a fejed,
s próbálsz rejteni, hogy butaságod nem örökkévaló.
A halál leleplezi a gyöngéidet. Nem úszod meg.
Te, aki nem „tiszteled” a halált, már most halott vagy!

(1981. 10. 11.)

KÖSZÖNET SZERELMEMNEK

25

Mindenben zátonyra futottam.
Nincsenek igazi barátaim,
nincsenek igazi szerelmeim.
De van egy magnóm.

Testek és csókok helyett – slágerek.
Az emberi megértés helyett csak –
slágerek... Baráti kéz helyett –
slágerek... Együttérzés helyett – slágerek...

Naponta reggeltől estig –
mások szerelmét hallgatom, mások sóhajait,
mások együttérzését, mások varázslatait...
Legalább ezt, legalább hallok valamit.

És éjjel – hogy ne legyek annyira egyedül,
az örökkön örökké működő magnó mellett
alszom el... Rögzíti a sóhajaimat, velem alszik...
Egy ágyban alszunk, én és a magnó.

Nincs szeretőm.
nincs barátom,
nem ért meg senki,
nem érez velem senki,
és remény sincs...

De van egy magnóm.

(Fordította: Csehy Zoltán)